

Yossi & Jagger

Eytan Fox, 2002

La tensió continguda en l'amor entre dos homes a l'exèrcit israelià.

Jueus i homosexuals

La línia que separa la defensa d'una idea de la seva apologia i del seu abús és molt minsa i delicada. Si resulta que un és homosexual, ha de remarcar-ho sempre en tot allò que fa? Si un és jueu, ha d'estar sempre preocupat per l'Holocaust? I ha de viure sempre com a mirall dels palestins? Està clar que en la nostra societat, una societat d'acció (i malauradament d'infinitud d'actes: públics i avorrits i, alguns divertits, però ociosos i banals) s'ha instaurat en la necessitat de prendre un posicionament visible de la realitat, una postura sempre declarada envers els altres i, a vegades, una postura tan transparent com estúpida. Aquesta és una necessitat que sovint ve empesa per un hipòcrita «què diran de mi, si no?». Vet aquí la realitat que ens ha tocat viure, quelcom ni bo ni dolent, sinó constatable (com a molt, divertit o depriment, tot depèn de com es miri). Aquesta realitat imposada

dia a dia és a la qual han optat molts artistes per aplicar de forma contínua i insistent, gairebé canònicament, a les seves creacions o excrecions (segons el cas).

El director israelià Eytan Fox no escapa, per suposat, a aquesta realitat d'acció i compromís en la qual tots romanem immersos, vulguem-ho o no. Aquest compromís, tot i que el meu discurs sembla encaminat a la catàstrofe i a la crítica destructiva, no té per què esdevenir un fracàs com acostuma a succeir de forma previsible. Eytan Fox intenta equilibrar la seva línia de flotació, l'equilibri entre una estètica i una ètica que vol fer seves i que tracta de sostenir i de defensar davant el públic. El naufragi sembla anunciat, però tindrà lloc com a esdeveniment o quedarà només en un vaivé dialèctic inofensiu? Deixarà les ones que la pel·lícula se salvi i toqui terra? O se'ns velarà la imatge en cel·luloide abans d'ésser desvelada? I per què tant de llenguatge críptic?

Diguem-ho clar: Eytan Fox no s'apropa ni de lluny a l'equilibri de *Caminar sobre las aguas* (pel·lícula que vam veure aquesta temporada). De fet, la imatge de caminar per sobre l'aigua és força significativa. A *Yossi & Jagger* encara trobem un Fox buscant la fórmula satisfactòria. Tot sembla rodó, però té trampa. Els recursos que intenta amagar es fan visibles i tot ho prova d'amenitzar amb una tècnica de filmació molt moderna (a vegades fins i tot propera al videoclip). Hi ha massa senyals que ens porten al mateix punt. A més, Fox ho vol ficar tot en el mateix sac (cosa que potser s'ha de recriminar al guionista i no pas al director): l'amor homosexual entre dos soldats israelians, la presència de dones a l'exèrcit (la santeta encara verge i la llibertina descarada), l'oficial malparit i masclista, el cuiner frustrat; el jueu budista cercador de la gran calma... Tots junts ficats en un cau militar a les muntanyes nevades d'Israel: en una situació

absurda, en tensió contínua contra un enemic invisible, gairebé imaginari, patològic. Aquesta és la misèria humana en contrast amb la neu i la vigilància tensa i insomne dels israelians amb les valls tan disteses...

Una història d'amor

Estem, al cap i a la fi, davant d'una història d'amor basada en un fet real. Així és lògic que tingui les seves limitacions com a cinema (fins i tot trauria un parell d'escenes sentimentals, que no escandalitzen per estar protagonitzades per homes, sinó precisament per utilitzar els mateixos tòpics i les mateixes tonteries que fan totes les parelles en l'amor)... Però és clar, no hem d'oblidar que aquesta és justament la intenció de Fox. Ell intenta, una vegada i una altra, amb les seves pel·lícules, normalitzar la idea de l'amor homosexual, un amor com qualsevol altre... (lluïta que encara ha de ser més traumàtica en societats com la israeliana). Així doncs, l'amor que ens proposa Eytan Fox té el mateix sentiment, gest i, fins i tot, tensió que qualsevol altra aventura, com és obvi (ho sento per aquells que esperaven fugir de les dones fent-se homosexuals... Però si en som tots, de neuròtics!). I és precisament aquesta tensió el punt culminant del film. Tota la trama es va focalitzant (una mica forçat) en el personatge de Jagger, suboficial que rep aquest sobrenom en honor als Rolling Stones, ja que li agradava molt. De fet, cal recordar que a les

pel·lícules de Fox, la música és molt important i contribueix, amb el seu missatge, a fixar els punts ideològics que més es volen subratllar: són sempre cançons amb lletres que es relacionen directament amb el tema del film. Jagger és un home molt sensible i està a l'exèrcit de pas, constitueix de mica en mica el centre d'atenció de l'espectador. Enamorat de Yossi, el seu oficial, està pensant ja en deixar l'exèrcit i marxar amb ell a viure una vida tranquil·la i apassionada, però les coses, a l'exèrcit, no poden funcionar de forma natural. Ben aviat, les discussions entren a la parella per culpa del context, de la situació asfixiant en la que estan vivint: enmig d'unes trinxeres abandonades de la mà de Déu, del déu venjatiu dels jueus... La tensió s'acumularà en la parella fins a arribar a esclatar de forma inesperada i sobtada. La tragèdia està servida.

No ho negarem pas: *Yossi & Yagger* és una pel·lícula que aconsegueix els seus objectius i sense més pretensions.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Eytan Fox
Guió: Avner Bernheimer
Producció: Amir Harel i Gal Uchovsky
Fotografia: Yaron Scharf
Muntatge: Yosef Grunfeld
Música: : Ivri Lider
País: Israel
Any: 2002
Duració: 67 min

Equip Artístic

Ohad Knoller (Yossi)
Yehuda Levi (Jagger)
Assi Cohen (Oficial)
Sharon Reginiano (Coronel)
Aya Koren (Yaeli)
Hani Furstenberg (Goldie)
Yuval Semo (Psycho)
Yaniv Moyal (Samocha)
Hanan Savyon (Adams)
Erez Kahana (Yaniv)

Filmografia

2003
Caminar sobre las aguas

2002
Yossi & Yagger

1995
La canción de la sirena

1990
Time off